

IISALMI LIIKKUU VIKSUSTI

Iisalmen kävelyn ja pyöräilyn mahdollisuuksien markkinointi ja
asennekasvatus 13.4.-31.12.2016

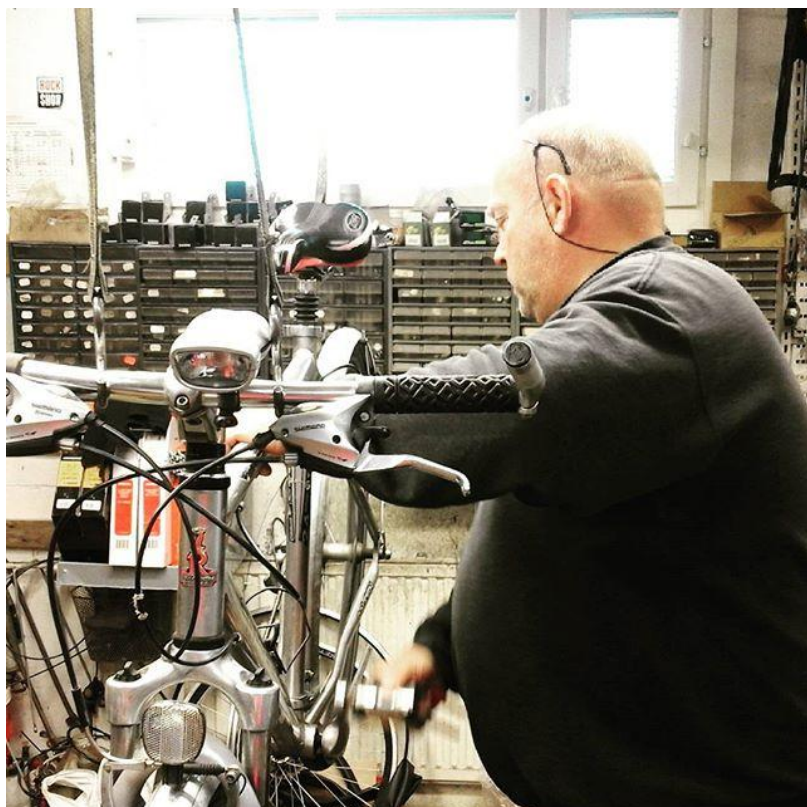
TOIMINTAKERTOMUS

Iisalmi liikkuu viksusti –hankkeen
tavoitteet ja toteutus

Iisalmen kaupunki

Sisällysluettelo

HANKKEEN TAUSTA	2
HANKKEEN KOHDERYHMÄ	2
HANKKEEN TAVOITTEET	3
HANKKEEN SISÄLTÖ	3
TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	3
Markkinointitavoitteen toteutuminen	4
Asennekasvatushankkeen toteutuminen	4
Kävelijöiden ja pyöräilijöiden määrän kartoittaminen	5
HANKKEEN ORGANISOINTI	5
AIKATAULU	5
TALOUS	5
VIESTINTÄ	6
ONNISTUMISET JA HAASTEET	7
KÄVELYN JA PYÖRÄILYN EDISTÄMINEN TULEVAISUUDESSA	8
VUODEN 2016 AIKANA TEHDYT TOIMENPITEET	9
LIITTEET	12

Nonstop-pyöränhuoltotapahtuma Iisalmen Pyöräpojilla. Kuva Sari Mulari.

HANKKEEN TAUSTA

Iisalmen pyöräilyn ja kävelyn mahdollisuuksien markkinointi ja asennekasvatus –hanke toteutti vuonna 2015 valmistunutta työmatkapyöräilyn ja –kävelyn edistämishjelmaa.

Taustalla vaikuttavan edistämishjelman määrällisenä tavoitteena on lisätä kävelyn ja pyöräilyn määrää 10 prosentilla vuoteen 2020 mennessä ja 20 prosenttia vuoteen 2020 mennessä. Ohjelma tukee Iisalmen kaupungin strategisia painopisteitä: hyvinvoiva Iisalmelainen, hyvän ympäristön ja laadukkaan asumisen Iisalmi sekä hyvien yhteyksien ja verkostojen Iisalmi. Iisalmen kaupungin investointiohjelmassa on vuosittain budjetoitu erillinen määräraha terveyttä edistävän liikkumisympäristön kehittämiseen.

Iisalmi on noin 22 000 asukkaan kaupunki, joka sijaitsee Ylä-Savossa 85 kilometrin päässä Kuopiosta pohjoiseen. Iisalmessa on hajautunut yhdyskuntarakenne, josta johtuen joukkoliikenteen olosuhteet ovat erittäin haastavat. Hajautuneen yhdyskuntarakenteen muodostumiseen ovat vaikuttaneet vesistöt sekä 1960 – 1980-luvuilla tapahtunut voimakas kasvu.

Kaupunki on laatinut keskustaseudun alueelle viheraluejärjestelmän, jonka kaupunginvaltuusto vahvisti vuonna 2004. Keskustaseudun osayleiskaava valmistui 2007. Näiden suunnitelmien myötä on yhdyskuntarakenteen hajautuminen haluttu pysäyttää ja turvata suunnitelmissa toimivat viherreitistöt ja siten kevyen liikenteen olosuhteille suotuisat kehittymismahdollisuudet

Iisalmen pyöräilyn ja kävelyn mahdollisuuksien markkinointi ja asennekasvatus -hankkeen tavoitteena on ollut markkinoida, valistaa ja tiedottaa kävelyn pyöräilyn mahdollisuuksista, terveydellisistä ja taloudellisista eduista ja vaikuttaa asenteisiin niin, että kävelyn ja pyöräilyyn suhtaudutaan myönteisesti. Markkinointinimenä hankkeelle käytettiin nimeä *Iisalmi liikkuu viksusti*.

Hankkeen tavoitteena on ollut vaikuttaa myös niin, että päättäjät ja virkamiehet ottavat kävelyn ja pyöräilyn edistämisen huomioon työssään.

Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 50 840 euroa, josta korkeintaan 75 prosenttia eli 38 130 euroa on liikkumisen ohjauksen valtionavustusta.

Hankkeeseen on palkattu yksi työntekijä.

HANKKEEN KOHDERYHMÄ

Kohderyhmänä hankkeessa ovat olleet työssäkävijät sekä koululaiset. Iisalmessa työmatkan keskimääräinen pituus on noin viisi kilometriä, joka on optimaalinen kävelyn ja pyöräilyn edistämiseksi kaupungin alueella. Myös maankäytön suunnittelussa on haluttu turvata uusilta asuntoalueilta maksimissaan 1,5 km:n koulumatka alakouluihin.

HANKKEEN TAVOITTEET

Hankkeen tavoitteena on työmatkapyöräilyn ja kävelyn markkinoiminen sekä siihen liittyvä asennekasvatus lisäalassa. Yleisenä tavoitteena on lisätä pyörällä ja jalan tehtävien työmatkojen määrää sekä parantaa pyöräilyn ja jalankulun arvostusta lisäalassa vuonna 2015 laaditun lisäalmen työmatkapyöräilyn ja kävelyn edistämishjelman mukaisesti.

Tavoitteena on ollut myös kytkeä kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma osaksi koko kunnan ja keskustaseudun strategista maankäytön suunnittelua. Lisäalassa on ollut koko kunnan ja keskustaseudun yleiskaavan ohjelmointivaihe vuoden 2016 aikana. Kevyen liikenteen olosuhteiden nostaminen muiden liikennemuotojen kanssa samanarvoiseksi on pidetty erityisen tärkeänä strategisessa maankäytön suunnittelussa ja palveluverkkosuunnittelussa. Infrastruktuurin suunnittelu ja rakentamishjelmiin on pyöräilyä ja kävelyä haittaavien tekijöiden vähentäminen saatava nostettua esiin.

Hanke tukee Ylä-Savon liikennejärjestelmätyöryhmässä esillä olleita viisaan liikkumisen muotojen lisäämiseen tähtääviä toimenpiteitä.

Hankkeen tavoitteena on myös rohkaista naapurikuntia mukaan kävelyn ja pyöräilyn asennekasvatukseen ja markkinointiin omilla toiminta-alueillaan. Asiasta keskusteltiin Ylä-Savon seudun liikennejärjestelmätyöryhmässä tammikuussa 2016. Asiaa on tuotu kirjeitse esille myös loppuvuodesta 2016 Ylä-Savon ja Rautavaaran kunnille.

HANKKEEN SISÄLTÖ

Hanke on kartoittanut kävelijöiden ja pyöräilijöiden määrän. Kaupungin tekninen keskus jatkaa määrän kehittymisen seuraamista. Hanke on ollut yhteydessä edistämishjelman pilottityöpaikkoihin Ylä-Savon Soteen ja Olviin, joista Ylä-Savon Sotella selvitettiin senhetkisten työasointipyörien määrä, käyttö ja kiinnostus pyöräilyohjaukseen.

Hanke on tiedottanut ja valistanut kävelystä ja pyöräilystä eri kanavia pitkin. Yhteistyötä on tehty yleiskaavan ohjelmoinnista vastaavan tahon kanssa.

TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Työmatkaliikkumista haluttiin lisätä aktiivisella kampanjoinnilla ja kannustuksella sekä nostamalla sen säästöt ja terveysvaikutukset yleiseen tietoisuuteen. Tavoitteena oli myös kartoittaa kävelijöiden ja pyöräilijöiden määrä suhteessa muihin liikkumismuotoihin sekä luoda menetelmät määrän kehittymisen seuraamiseksi vuosittain.

Markkinointitavoitteen toteutuminen

Hanke on kampanjoinut tavoitteitaan mediassa, sosiaalisessa mediassa ja tapahtumissa. Hanke sai hyvin mediaosumia ja oli esillä kaupungin erilaisissa tapahtumissa, kuten kevätmessuilla, Olusilla, Louhenkatupäivässä ja kekri-tapahtumassa.

Hanke on tuonut esille niin kävelyn ja pyöräilyn hyötyjä taloudellisesta ja kansanterveydellisestä näkökulmasta, ja kerrannut tieliikennelakia ja turvavälineiden käyttöä liikenteen eri käyttäjäryhmille. Hanke järjesti kilometrikisan, johon liittyi työmatkahaaste. Hankkeella oli myös kävelyn ja pyöräilyn teemaviikkokokonaisuus syyskuussa.

Hanke on aktivoinut kolmatta sektoria. Etenkin Iisalmen Visan pyöräily- ja triathlonjaosto on järjestänyt omia, pyöräilyä monipuolisesti edistäviä tapahtumia ja vapaaehtoistoiminnalla pyöräilynohjausta.

Kaiken kaikkiaan hanke tavoitteineen on ollut näkyvästi mediassa ja tapahtumissa. Kaupungin eri hallintokunnat ovat edistäneet ja tuoneet kävelyä ja pyöräilyä esille omassa työssään. Esimerkiksi matkailuneuvontaan hankittiin asiointipyörä ja kaupungin siisteyttä edistävissä kampanjassa pääpalkintona on ollut polkupyörä. Kaupungin Facebook-tilin päivitys yhteisen ilmapumpun asentamisesta torille on ollut yksi kaupungin tilin suosituimpia päivityksiä (tavoitettiin yli 9500 silmäparia).

Asennekasvatushankkeen toteutuminen

Asennekasvatustyötä on tehty käytännössä esimerkiksi kouluvierailuilla Edvin Laineen, Kauppi-Heikin ja Juhani Ahon kouluilla ja luennoilla Savon ammatti- ja aikuisopiston lähihoitaja- ja merkonomiopiskelijoille.

Hanke on herättänyt keskustelua paikallisesta liikennekulttuurista ja tuonut esille liikenneturvallisuuden näkökulman kävelyn, pyöräilyn ja koululaisten koulumatkan turvallisuuteen mm. toteuttamalla ajonopeustutkaamisen yhteistyössä Autoliiton Ylä-Savon osaston kanssa. Aluelehti Iisalmen Sanomat on tarttunut hankkeen esille tuomiin aiheisiin omassa toimituksellisessa työssään, kuten kysymällä lukijoilta mielipidettä siitä, miten ajonopeuksiin vaikutetaan parhaiten.

Kaupungin johtoryhmää on tiedotettu hankkeen toiminnasta säännöllisesti ja myös sitoutettu toimintaan. Johtoryhmä sitoutui viikoksi liikkumaan työmatkat ja työasioinnit jalan ja pyörällä syyskuussa 2016.

Kaupungin hallintokunnista elinvoimayksikkö, tekninen toimi, vapaa-aikakeskus ja sivistystoimi ovat olleet mukana hankkeen toiminnassa ja ovat ottaneet kävelyn ja pyöräilyn edistämistä osaksi omaa toimintaansa. Esimerkiksi syyskuussa järjestetyt kansalaisten ja virkamiesten yhteiset kaavalenkit kävelen ja pyöräillen todettiin toimivaksi keinoksi mm. strategisen maankäytön suunnittelutyössä ja kansalaisten ja virkamiesten välisessä vuorovaikutuksessa, ja niitä järjestetään jatkossakin. Lenkeillä tutustuttiin yhdessä etukäteen valittuun viheraluejärjestelmän reittiin. Lenkin aikana käytiin dialogia ja lisäksi osallistujat vastasivat lenkin jälkeen kyselyyn.

Hanketta on käsitelty toukokuussa ja syyskuussa 2016 seudullisen liikennejärjestelmätyöryhmän kokouksessa sekä lisäksi hanketta on käsitelty Iisalmen liikenneturvallisuustyöryhmässä. Hankkeella on toteutettu

kaupungin strategisia painopisteitä, mm. hyvinvoiva iisalmelainen. Hanke on sisällytetty Iisalmen kaupungin hyvinvointikertomukseen.

Asennekasvatusta tehtiin myös kilometrikisan ja työmatkahaasteen avulla. Kilometrikisaan osallistui 61 pyöräilijää ja yhteiskilometrimäärä oli 35 146 kilometriä. Työmatkahaasteeseen osallistui kolme joukkuetta, joiden yhteismäärä työmatkoja ja työasiointeja oli yhteensä 3637 kilometriä. Osallistujamäärä oli toiveissa suurempi, mutta toisaalta ensimmäistä kertaa järjestettävä, pitkäkestoinen kampanja oli hyvä alku välittää tietoa työmatkaliikumisesta. Yrityksille lähetettyjen uutiskirjeiden lukuprosentti vaihteli 17-22 prosentin välillä (noin 1450 vastaanottajaa/uutiskirje).

Kävelijöiden ja pyöräilijöiden määrän kartoittaminen

Hanke toteutti jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden manuaalisen laskennan kahdesti, kesäkuussa ja marraskuussa. Samalla laskettiin turvavälineiden käyttöä. Jalankulkija- ja pyöräilijämäärä pysyi laskennassa ennallaan verrattuna aiempiin vuosiin, mutta pyöräilykypärän käytön havaittiin lisääntyneen.

Vertailu muihin liikumismuotoihin ei toteutunut, mutta Iisalmen tekninen keskus vastaa kävelijöiden ja pyöräilijöiden laskennasta joka toinen vuosi. Kaupunki selvittää digitaalisen laskurin hankkimista, jonka rinnalla voidaan jatkossa käyttää myös manuaalista laskentaa tarvittavissa paikoissa.

HANKKEEN ORGANISOINTI

Hankkeella on toiminut ohjausryhmä. Sen puheenjohtajana on toiminut vapaa-aikajohtaja Pekka Partanen ja sihteerinä hankeohjaaja Sari Mulari. Ryhmän jäseniä ovat kaavoituspäällikkö Sari Niemi, suunnittelupäällikkö Jyrki Könttä, henkilöstösihteerinä Raija Tyyskä, kuljetussuunnittelija Timo Ikonen sekä Iisalmen Ladun edustaja (Jorma Pietikäinen, varalla Heikki Passiniemi) ja Iisalmen Visan edustaja (Harri Boman, varalla Marika Moilanen).

Ohjausryhmä on pitänyt kolme kokousta, 27.5., 28.10. ja 13.12.2016. Liite: Muistio 28.10.

Iisalmen kaupunki on hallinnoinut hanketta. Hankkeeseen on palkattu kokoaikainen työntekijä (36,25 h/vko). Työntekijä on organisoinut, koordinoanut ja hallinnoinut hanketta, luonut verkostoja, aktivoinut eri tahoja, suunnitellut ja laittanut toimintoja käytäntöön. Työssä on korostunut tiedottamisen ja markkinoinnin rooli.

AIKATAULU

Hanke käynnistyi 13.4.2016 ja se valmistui vuoden 2016 loppuun mennessä.

TALOUS

Hankkeen kirjanpidon mukaiset kustannukset ovat 42 536,90 €. Avustusta haetaan avustuspäätöksen mukaisesti 31 813,35 € (75%). Iisalmen kaupungin omavaroitus koostuu hankkeen johtamisesta, ohjausryhmän ja yhteistyötahojen avainhenkilöiden työpanoksesta, omien tilojen käytöstä aiheutuvista

vuokrista sekä tiedottamismateriaalista. Suurimpana kustannuksena ovat hankeohjaajan palkkakulut, ostopalvelut sekä tapahtumat.

Henkilöstömenot olivat hankkeessa 30 289,01 euroa. Hanke käytti markkinointiin ja tapahtumanjärjestelyyn yhteensä 5 028,75 euroa. Tällä hankittiin mainostoimistopalveluita, painatuksia, ilmoituksia ja mainoksia, tarjoilua ja tapahtumanjärjestämistarvikkeita. Toimistopalveluihin kului 340,26 euroa. Koulutuskuluihin (180 euroa) kuului pyöräilynohjaajakoulutus Jyväskylässä. Matkakuluja hankkeelle kertyi 60,91 euroa. Tarkempi erittely on erillisellä ilmoituslomakkeella.

VIESTINTÄ

Hankkeelle teetettiin oma graafinen ilme. Viestintä on tapahtunut kaupungin [www-sivuilla](#), Iisalmen Sanomien [www-sivun yhteisöosiossa](#) ilmestyvässä blogissa, Facebookissa oman hankeryhmän ja kaupungin tilin kautta sekä hankkeen omalla Instagram-tilillä. Lisäksi on käytetty kaupungin sisäistä tiedotusta, kuten sähköpostia, intranetiä ja Wilma-viestejä sekä uutiskirjeitä yrittäjille ja kaupungin uutiskirjeen tilaajille. Liite: Uutiskirje yrittäjille.

Yhteisöblogissa on julkaistu 23.6.-9.12.2016 välisellä ajalla 92 artikkelia. Juttujen lukukerrat ovat keskimäärin 700-1000 klikkausta, kun taas huippujulkaisut ovat saaneet 2400-3300 klikkiä. Instagram-tilillä on 144 julkaisua samalta ajalta ja noin sata seuraajaa. Noin sadan jäsenen Facebook-ryhmä on toiminut jakelukanavana muihin Facebook-ryhmiin, kuten paikallisiin keskusteluryhmiin. Facebook-ryhmä jatkuu omaehtoisesti toimivana keskustelu- ja tiedonjakoryhmänä hankkeen päätyttyä. Iisalmen Sanomissa ilmestyvään blogiin haetaan vapaaehtoisia bloggaajia.

Iisalmen kaupungin virallisen Facebook-sivun (Minun Iisalmeni –sivu) kautta hanke on saanut myös näkyvyyttä ja huomiota. Postaus ilmapumpusta alkukesästä on yksi sivun huippujulkaisuja (yli 9500 silmäparia näki julkaisun uutisvirrassaan, 240 tykkäystä julkaisulla) ja se kirvoitti myös kommentteja siitä, että toivottavasti pumppu pysyy kunnossa.

Hanke sai mediaosumia yhteensä ainakin 52 kappaletta paikallisessa mediassa. Mediaosumia oli aluelehti Iisalmen Sanomissa 20 kappaletta, 16 osumaa paikallisessa Radio Sandelsissa, viisi osumaa maakunnallisessa Savon Sanomissa, kolme mediaosumaa Yle Kuopiossa, kolme osumaa kerran kuukaudessa ilmestyvässä Töllötin-ilmaisjakelussa, kolme mediaosumaa kerran kuukaudessa ilmestyvässä Yläsavolainen-mediajakelussa sekä yksi osuma Kisanet-asiakaslehdessä. Tiedot perustuvat hanketyöntekijän seurantaan. Iisalmen Sanomien lukijamäärä on lehden tietojen mukaan 42 000. Radio Sandelsin kuuluvuusalueet on Iisalmen lisäksi Kuopion ja Varkauden alueilla.

Linkit:

Blogi Iisalmen Sanomien yhteisösivuilla:

http://www.iisalmensanomat.fi/category/yhteiso/blogit/iisalmi_liikkuu/

Instagram: <https://www.instagram.com/iisalmiliikkuuviksusti/>

Kaupungin sivut: <http://www.iisalmi.fi/Suomeksi/Palvelut/Kartat-ja-liikenne/Tyomatkatpyorailyn-ja-kavelyn-edistamisohjelma>

Julkinen Facebook-ryhmä: <https://www.facebook.com/groups/iisalmiliikkuuviksusti/>

ONNISTUMISET JA HAASTEET

Hanke on markkinoinut, tiedottanut ja tehnyt asennekasvatusta. Hankkeen näkyvyys on onnistunut eri medioissa hyvin. Syitä tähän ovat ihmisten ja toimijoiden sitoutuminen hankkeen tärkeäksi koettuun toimintaan, useat viestintäkanavat, onnistunut rekrytointi, valmiina olemassaolevat mediasuhteet ja uudenlaiset toiminnot, joka on herättänyt yleistä kiinnostusta ja siten välittänyt samalla tietoa hankkeen tavoitteista ja toimenpiteistä. Esimerkiksi johtoryhmän sitoutuminen työmatkaliikkumiseen teemaviikon ajaksi sai positiivista huomiota.

Erilaiset yleisötapahtumat ovat olleet tärkeitä kohtaamispaikkoja, joissa henkilökohtainen keskustelu on ollut tärkeää työtä. Hanke sai noin 30 tilaisuudessa tai tapahtumassa suoran kontaktin noin 1200 ihmiseen. Keskusteluissa tuodaan esille arjen rutiinien muuttamista ja ratkaisukeinoja sekä samalla tiedotusta esimerkiksi kulkuväylistä, erilaisista pyöräilyyn liittyvistä varusteista, terveyshyödyistä ja liikenneturvallisuudesta.

Tapahtumista etenkin kaavalenkit virkamiesten ja kansalaisten kesken oli onnistunut ja tehokas keino hankkia tietoa kävely- ja pyöräreittien turvallisuudesta ja viihtyisyydestä ja siten edistää kävelyä ja pyöräilyä. Lenkit toivat tietoa strategisen maankäytön suunnitteluun ja tapaa jatketaan kaavoitustyössä. Kaavakävelyllä virkamiehet, koululaisryhmä ja ikäihmisten neuvosto tutustuivat keskustan viheraluejärjestelmään ja kävivät sen nykytilasta ja kehittämisestä dialogia. Kaavapyöräilyllä virkamiehet ja pyöräilijät ajoivat noin 20 tai noin 50 kilometrin mittaisen lenkin ja vastasivat kyselyyn. Pyöräretken aikana käytiin keskustelua alueen pyöräilyreiteistä niin taajamassa kuin maantiellä.

Iisalmen kaupungilla on hienot puitteet ja reitit kävelylle ja pyöräilylle, mikä todettiin jo edistämishajelmassa. Kansalaisilta on tullut kehuja myös Paloisvuoren ulkoilualueen maastopyöräilyreiteistä. Iisalmen kaupunki on edistänyt olosuhteita vuoden 2016 aikana uusimalla pyörätelineitä ja hankkimalla yhteisen ilmapumpun torille. Nämä saivat kansalaisilta positiivisen vastaanoton. Lisäksi uusia telineitä ja toinen ilmapumppu on tulossa Kankaan liikuntapuistoon. Kaupunki on myös priorisoinut kevyen liikenteen väylien talvikunnossapitoa omalla urakointialueellaan.

Pyöräilykypärän käyttö on lisääntynyt Iisalmissa vuodesta 2002. Juhani Ahon koulun oppilasryhmä laski hankkeen aikana jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden määrän kaksi kertaa. Ensimmäisellä kerralla (kesäkuussa) laskettiin samalla pyöräilykypärän käyttö. Marraskuussa tehdyssä laskennassa huomioitiin ensimmäistä kertaa heijastimen ja pyörän ajovalojen käyttö. Liite: Savon Sanomat heijastinjuttu 9.12.

Kävelyn ja pyöräilyn teemaviikko 19.-25.9. keräsi hyvin huomiota ja sisälsi useita, monipuolisia ja eri toimijoiden järjestämiä tapahtumia. Viikko yhdistettiin unelmatliikkeelle.fi-toimintaan ja kansainväliseen Liikkujan viikkoon. Viikkoa suunnitellessa olisi pitänyt huomioida paremmin sen raportointi ja tehdä kattava palautekysely eri toimijoille. Unelmatliikkeelle-toiminnan koordinoija Valo huomioi Iisalmen aktiivisuuden pyytämällä Iisalmen mukaan vuonna 2017 julkaistavalle mainosvideolle.

Hanke markkinoi myös joukkoliikennettä. Kyykällä kyytiin –tempaus pidettiin syyskuun teemaviikolla, jolloin 20 kyykkyliikettä vastaan sai yhden ilmaisen lipun paikallisliikenteeseen ja palveluliikenteeseen. Paikallisliikenteen ilmapäivä pidettiin 2.12., jolloin torilla oli myös joulumarkkinat koko päivän ajan. Linja 1 kaksinkertaisti ja linja 2 lähes kolminkertaisti matkustajamääränsä. Paikallisliikenteen kuukausilippuja myytiin päivän aikana 12 kappaletta

alennetulla hinnalla, kun niitä myydään kuukausitasolla noin sata kappaletta. Kaupunki vastasi lippukustannuksista, mutta hanke markkinoi tempauksia. Liite: Savon Sanomat, lehtijuttu Mennään bussilla 01.12.

Kilometrikisa ja siihen liittynyt työmatkahaaste oli haasteellista markkinoida. Kisan ja haasteen kesto oli pitkä, 15.8.-1.12., joka toisaalta myös kannusti liikkumaan syksyn läpi. Työmatkahaaste keräsi kolme joukkuetta ja kilometrikisa 61 osallistujaa. Määrällistä tavoitetta ei asetettu kilpailulle, mutta toiveena oli vähintään sata osallistujaa ja parikymmentä työpaikkaa. Liite: Raportti kilometrikisa.

Hanke käynnistyi keväällä juuri pyöräilykauden käynnistyttyä, joten oli haasteellista päästä heti tehokkaasti työhön kiinni. Hanketyössä on myös pitänyt hakea oikeaa uomaa, sillä yhteistyön mahdollisuuksia on ollut ilahduttavasti niin paljon, että niistä on pitänyt valita.

Haasteena oli myös saada edistämishjelmassa mukana olleet pilottityöpaikat Ylä-Savon Sote ja Olvi mukaan hanketyöhön. Ylä-Savon Sotella tähän vaikutti yhteyshenkilön vaihtuminen. Uusi yhteyshenkilö perehtyi hankkeeseen ja edistämishjelman tavoitteisiin marraskuussa 2016 ja selvitti Ylä-Savon Soten työasiointipyörien käyttöä. Yhteydenpito Olvin kanssa jäi vaillinaiseksi.

Hanketta on pidetty kaiken kaikkiaan onnistuneena. Tästä syystä jatkohankkeen valmistelu on aloitettu. Halu jatkaa työtä on tuotu esille Ylä-Savon seudun liikennejärjestelmätyöryhmässä, Ylä-Savon kunnissa ja hankkeen ohjausryhmässä, sillä työtä halutaan syventää seudullisesti.

KÄVELYN JA PYÖRÄILYN EDISTÄMINEN TULEVAISUUDESSA

Iisalmen kaupunki on ottanut kävelyn ja pyöräilyn edistämisen sydänasiakseen. Se tarvitsee kuitenkin edelleen apua esimerkiksi kolmannelta sektorilta ja yksityissektorilta eli kävely- ja pyöräreittien käyttäjiltä. Eri hallintokuntien keskinäinen yhteistyö on oleellista.

Kaavalenkit ovat toimiva tapa lisätä vuorovaikutusta maankäytön suunnittelusta vastaavien, jalankulkijoiden ja kävelijöiden välillä. Myös infotilaisuudet ja tiedottaminen siitä, miten kaavoitus ja esimerkiksi väylien kunnossapito tapahtuvat kaupungin näkökulmasta, ovat kannatettavia. Talvityömatkaliikkumista lisäisi edelleen kevyen liikenteen väylien talvikunnossapidon priorisointi yhä laajemmalle alueelle ja asuinalueilta keskustaan johtaville pyöräteille. Kaupunkisuunnittelussa voidaan harkita myös pyöräteiden lisäämistä. Kouluissa ja päiväkodeissa voidaan huomioida pyörien turvallinen säilytys sekä oppilaiden jättö- ja noutopisteet kauemmaksi turvallisen matkan päähän.

Kaupungin on jatkettava myös pitkäjänteistä yhteistyötä alueellisen ELY-keskuksen kanssa siitä, että kävely ja etenkin pyöräily saadaan turvallisemmaksi noin kymmenen kilometrin säteellä kaupungista. Tämä on tärkeää, sillä maantiepyöräily on noussut laajana Ylä-Savossakin ja sähköavusteinen pyöräily oletettavasti nousee kuten muuallakin maassa. Myös fatbike -pyöräilyn suosio kasvaa.

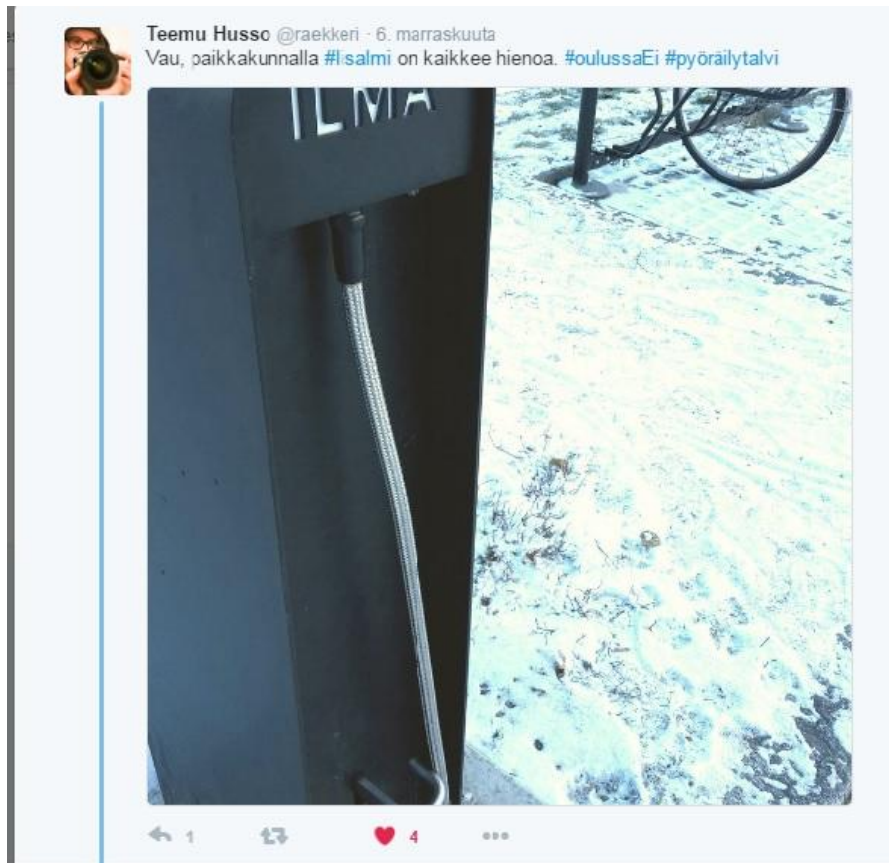
Kävelyn ja pyöräilyn kampanjointia kannattaa jatkaa kaupungin toimesta esimerkiksi pyöräilyviikon ja Liikkujan viikon järjestämisellä. Kilpailut ja kampanjat on pidettävä lyhytkestoisina, korkeintaan kuukauden mittaisina. Niitä voi olla useita vuoden aikana. Kaupungin johtoryhmän näyttämä esimerkki työmatkaliikkumiseen sitoutumisesta voidaan laajentaa esimerkiksi kaupunginvaltuustoon.

Ylä-Savon alueella on suuria työnantajia kuten Ponsse, Olvi, Normet ja Ylä-Savon Sote. Näillä työnantajilla on myös seudullista työmatkaliikennettä. Kävelyä ja pyöräilyä voidaan edistää kehittämällä mm. kimppakyytien

ja joukkoliikenteen käyttöä. Myös palveluliikenteen käyttöä esimerkiksi vapaa-ajan harrastamiseen urheiluseurojen ja yhdistysten kanssa arki-iltaisain olisi hyvä ainakin kokeilla.

VUODEN 2016 AIKANA TEHDYT TOIMENPITEET

- Hankehakemus tehtiin tammikuussa. Hanketta käsiteltiin helmikuussa teknisen lautakunnan ja vapaa-aikalautakunnan yhteiskokouksissa. Maaliskuussa oli hanketyöntekijän rekrytointi.
- Hankeohjaaja aloitti työskentelynsä 13.4. Työpäiviä huhtikuussa kertyi viisi, joten hanketyö alkoi kunnolla toukokuussa.
- Iisalmen liikenneturvallisuustyöryhmän kokous 13.4.
- Hankkeelle on teetetty oma graafinen ilme. Hankkeelle on luotu oma sivu kaupungin www-sivustolle www.iisalmi.fi/iisalmiliikkuuviksusti, Instagram-tili <http://www.instagram.com/iisalmiliikkuuviksusti/> sekä Iisalmen Sanomien verkkosivuilla ilmestynyt blogi http://www.iisalmensanomat.fi/category/yhteiso/blogit/iisalmi_liikkuu/, josta sanomalehti tekee oman harkintansa mukaan nostoja myös painettuun lehteen. Hankkeella on lisäksi julkinen Facebook-ryhmä <http://www.facebook.com/groups/iisalmiliikkuuviksusti>.
- Hankkeelle on muodostettu ohjausryhmä, joka on pitänyt toukokuussa yhden kerran kokouksen.
- Iisalmen yhdistyksiin ja urheiluseuroihin on otettu sähköposti- ja/tai puhelinyhteys.
- Iisalmen kaupungin henkilöstölle on pidetty liikuntahaaste 7.-15.5. valtakunnallisella pyöräilyviikolla.
- Pyöräilyviikkoa markkinoitiin ja tapahtumista laadittiin tapahtumakooste, josta tiedotettiin medialle, kaupungin sivuilla ja sosiaalisessa mediassa.
- Turvaa tenaville-tapahtuma 10.5., toiminnallinen liikennemerkkirasti kaikille Iisalmen ekaluokkalaisille eli noin 200 lapselle.
- Iisalmen kevätmessut 15.5. Messuilla jaettiin tapahtumaa varten laadittua hanke-esitettä 53 kappaletta. Kevätmessuilla otettiin vastaan kokemuksia ja palautetta Iisalmen liikennejärjestelyistä.
- Iisalmen torin ympäristöön on kesän aikana asennettu yhteiskäyttöön ilmapumppu sekä uudet pyörätelineet, joihin voi lukita pyörän myös rungosta.
- Kaupungin johtoryhmä allekirjoitti kesäkuun johtoryhmän kokouksessaan sitoumuksen, jossa ryhmä sitoutui liikkumaan kaikki mahdolliset työ- ja työasiointimatkat kävelyn ja pyöräilyn teemaviikolla 19.-25.9.2016.
- Hankeohjaaja on perehtynyt työhön sekä pyöräilyn ja kävelyn edistämishjelmaan ja verkostoitunut mm. Iisalmen nuorisotyön, Ylä-Savon Soten, Liikenneturvan, eri hallintokuntien, Iisalmen alakoulujen ja yhdistysten kanssa. Hankeohjaaja on selvittänyt pyöräilyn ja kävelyn edistämiseen liittyvää tietoa ja esimerkkejä, kuten lastipyörälainaamon toiminta Jyväskylässä ja HeiaHeia-palvelun hyödyntäminen työmatkaliikunnan tai kilometrikisan käytössä.
- Ohjausryhmän kokous 27.5.
- Ilmapumppu torin luona sekä Ole hyvä! Kiekoton pyöräparkki –kyltti entisen kiellon kohdalla Riistakadulla ovat päivittäin näkyviä merkkejä positiivisesta asenteesta pyöräilyä kohtaan. Ne saivat aikaan myönteistä huomiota niin printtimediassa kuin sosiaalisessa mediassa. (*Ruutukaappaus ilmapumpusta Twitteristä*)

- Pyöräilykypärän käyttölaskenta tehtiin 1.6., toteutus Juhani Ahon koulun oppilasryhmä. 1113 pyöräilijästä 42 prosenttia käytti kypärää (ikäryhmittäin lapset 78 %, 13-17-vuotiaat nuoret 11 % ja aikuiset 38 %).
- Sporttaripäivä 2.6. eli Iisalmen yläkoululaisten liikuntapäivä. Hanke järjesti 9. luokan oppilaille (noin sata nuorta) Liikenneturvan kanssa lasten liikuntapuistossa Iisalmen surkein kuski –ajoradan polkuautoilla. Tehtävärastien teemana oli luottamus liikenteessä, mm. sokkoajo muun joukkueen opastamana.
- Lasten liikennepuiston avajaisissa 8.6. hankeohjaaja tavoitti noin 30 perhettä, kertoi liikennesäännöistä ja kuunteli kokemuksia liikennejärjestelyistä.
- Iisalmen nuorisotyön kanssa on sovittu yhteistyöstä, jonka myötä Twist-kesätyöntekijät tekivät mm. turvallinen koulumatka –videon, joka esitetään kaikille 7. luokan oppilaille syksyn aikana. (Katso video <https://www.youtube.com/watch?v=F7e8xqhe07A>)
- Iisalmen matkailuneuvonnan edessä ollut pyörien pysäköintikieltokyltti teipattiin uudelleen pysäköintiluvaksi ja neuvonnan eteen lisättiin pyöräteline, asia julkistettiin 29.6.
- Kaupunki huomioi kävelyn ja pyöräilyn edistämisen monella tavalla eri hallintokunnissa. Esimerkiksi Siisti Iisalmi –kampanjassa oli palkintona polkupyörä. Matkailuneuvontaan on hankittu polkupyörä ja kypärät liikkuvaa neuvontaa varten.
- Olusten alkulöylyjen toritapahtumaan 7.7. hankeohjaaja tuotti matkailuneuvonnan kanssa yhteistyössä keppihevosesteradalle vihkosen, jossa on tietoa jalankulusta ja liikennesäännöistä.
- Oluset-avajaisissa 8.7. Pappamopo-avauskulkueeseen liittyi hanketta edustamaan viiden pyöräilijän ryhmä (katso video <http://www.instagram.com/p/BHmM5bNqu4-/?taken-by=iisalmiliikkuuviksusti>).
- Louhenkatupäivä 6.8. Hankeohjaaja osallistui yrittäjien aamukahveille ja toi esille Louhenkatupäivän tapahtumansuunnittelussa sen, että myös jalankulku ja pyöräily olisi syytä huomioida tapahtumien

järjestelyssä ja markkinoinnissa. Hanke ja Liikenneturva järjestivät Iisalmen torille polkupyöräkortin ajoradan ja pitivät liikennevisaa. Radan suoritti kymmenen lasta. Kaikkiaan tapahtuman aikana tavoitettiin noin 100 ihmistä. Samana päivänä oli kylätapahtuma Pörsänmäessä, jonne hanke toimitti tietoa hankkeesta ja Liikenneturvan materiaalia.

- Verkostoituminen ja yhteistyö Pohjois-Savon Liikunnan ja Huoltoliiton Työkuntoon-hankkeen, FeelMe-nuorten hyvinvointihankkeen, Ylä-Savon Ohjaamon ja maahanmuuttajien Voima-kotouttamishankkeen kanssa.
- Koulujen alkaminen 12.8. Hankeohjaaja ja Autoliiton Ylä-Savon osaston edustajat olivat ensimmäisenä kouluaamuna Kauppi-Heikin koulun läheisillä suojateilla. Koulu oli väistötiloissa parakeissa, kun uutta koulurakennusta rakennettiin. Hankeohjaaja vei ekaluokkalaisille Liikenneturvan materiaalia, hankkeen tarroja ja julisteita sekä kertoi koulumatkojen turvallisuudesta ja terveellisyydestä.
- Fotokävely 13.8. Hanke ja Iisalmen Kameraseura järjestivät keskusta-alueella kaksi opastettua fotokävelyä, joka yhdisti liikennesäännöt, kaupunkioppaan palvelun ja valokuvauksen. Osallistujia oli neljä.
- Iisalmen Ladun kokous 6.9. Hankeohjaaja vieraili hallituksen kokouksessa ja kertoi hankkeesta.
- Eläkeliiton juhlat 6.9. Hankeohjaaja vieraili juhlissa, verkostoitui ja vei hankkeesta kertovaa materiaalia.
- Ajonopeuksien tutkaus 13.9. Autoliiton Ylä-Savon osaston kanssa. Poliisi lainasi tutkan, jolla tutkittiin ajonopeuksia Karjalankadulla sekä Kilpivirrantielle 40 km/h alueilla. Iisalmen Sanomat teki lehtijutun.
- Fotokävely 18.9. Toinen opastetuista fotokävelyistä, jotka hanke ja Iisalmen Kameraseura järjestivät. Retkellä käytiin läpi liikennesääntöjä, kerrottiin hankkeesta ja käveltiin. Osallistujia oli yhdeksän.
- Iisalmi liikkuu viksusti –viikko eli kävelyn ja pyöräilyn teemaviikko 19.-25.9. Viikkoon yhdistettiin Unelmat liikkeelle –toiminta ja se ajoittui osittain Liikkujan viikon kanssa päällekkäin. Viikon aikana oli erilaisia kävelyn ja pyöräilyn tapahtumia sekä yhdistysten omaa toimintaa. Hanke järjesti viikon aikana yhdeksän omaa tapahtumaa, joissa oli noin 190 osallistujaa. Pyöräilynohjaajan koulutusviikonloppu 24.-25.9. Jyväskylässä. Hankeohjaaja osallistui pyöräilynohjaajan koulutukseen ja suorittaa sen keväällä 2017 loppuun.
- Suunta210-tapahtuma 2.10. Iisalmen liikuntahallilla. Hankeohjaaja esitteli hanketta messuyleisölle.
- Liikuntaa ja liikennettä –luennot 3.10. Savon aikuis- ja ammattiopiston lähihoitaja- ja merkonomiopiskelijoille. Paikalla yhteensä n. 40 opiskelijaa.
- Kekri 28.10. heijastimien (370 kpl, useita lahjoittajia) ja pyöränvalojen jakelu (20 kpl, lahjoittajana Liikenneturva) Autoliiton Ylä-Savon osaston kanssa.
- Vierailu 31.10. Edvin Laineen koulun 3.-4. luokassa. Hankeohjaaja kertoi liikenneturvallisuudesta ja koulumatkaliikkumisesta. Oppilaat tekivät esityksiä suojatieturvallisuudesta, sillä koulun läheiset suojatiet koettiin turvatomiksi. (Video: http://www.instagram.com/p/BNbUSOpg_HW/?taken-by=iisalmiliikkuuviksusti)
- Jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden määrän laskenta 24.11. Samalla laskettiin heijastimen ja pyörän ajovalon käyttö. Juhani Ahon koulun 9. luokan luonnontieteiden valinnaisaineryhmän koululaiset perehdyttiin laskentaan ja sen taustoihin 17.11. Tuloksia käytiin läpi 8.12. ryhmän kanssa ja Savon Sanomat teki asiasta juttua sekä Savon Sanomiin että Iisalmen Sanomiin. Itä-Suomen liikenneturvallisuustoimijan lahjoittamat 100 heijastinta ja 20 pyöränvaloa jaettiin Juhani Ahon koulussa.

- Palaveri 25.11. Ylä-Savon Soten uuden työkykykoordinaattorin kanssa, asiana edistämishjelman läpikäynti. Työkykykoordinaattori selvitti hankeohjaajan avulla työasiointipyörien määrän ja käytön Ylä-Savon Sotessa.
- Paikallisliikenteen ilmaispäivän 2.12. markkinointi yhteistyössä markkinoinnin ja kuljetussuunnittelijan kanssa (tulos: linja 1 kaksinkertaiset matkustajamäärät, linja 2 lähes kolminkertaiset matkustajamäärät).
- Kävelyn ja pyöräilyn kilometrikisa sekä työmatkahaaste 15.8.-1.12. Kilometrikisaan osallistui 61. Kilometrien yhteismäärä oli 35 146,65 kilometriä. Työmatkahaasteeseen osallistui kolme joukkuetta, joiden työmatka- ja työasiointimäärä oli yhteensä 3637 kilometriä. Kisan markkinointi, tulosten koonti, palkintojen jako, tiedotus.
- Työmatkapyöräilyn ABC:n julkaiseminen ja jakelu joulukuussa 2016.

LIITTEET

Liite 1 Kypäränkäyttö 2002-2016 –excel

Liite 2 Muistio, ohjausryhmän kokous 28.10.2016

Liite 3 Muistio, ohjausryhmän kokous 13.12.2016

Liite 4 Raportti, kaavalenkit

Liite 5 Raportti, pyörähuoltotapahtuma

Liite 6 Raportti, lisalmi liikkuu viksusti –viikko

Liite 7 Raportti, kilometrikisa

Liite 8 Savon Sanomat heijastinjuttu 09.12.

Liite 9 Savon Sanomat, lehtijuttu Mennään bussilla 01.12.

Liite 10 Uutiskirje yrittäjille

Liite 11 Heijastintutkimuksen lehdistötiedote